

Position

The logo of the German Confederation of Trade Unions (DGB) is located in the top right corner. It consists of a red parallelogram with the letters 'DGB' in white, bold, sans-serif font.

Marshallův plán pro Evropu

Návrh konjunkturálního, investičního
a rozvojového programu pro Evropu
německé odborové konfederace DGB

Tiráž

Usnesení spolkového představenstva DGB ze dne 4. prosince 2012

Vydalo:

Spolkové představenstvo DGB

Oddělení hospodářské, finanční a daňové politiky

Henriette-Herz-Platz 2

10178 Berlín

www.dgb.de

Odpovědný útvar: Útvar představenstva 05, Claus Matecki

Vypracoval: Dr. Mehrdad Payandeh

Redakční úpravy: Dr. Mehrdad Payandeh

Layout: Natascha Hüllen

Fotografie | Obrázky | Grafy: DGB

Tisk: PrintNetwork pn GmbH

Stav: Prosinec 2012

Cena: zdarma

Upozornění:

překlad z německého originálu do češtiny zajistilo zastoupení Friedrich-Ebert-Stiftung v ČR

Objednávky brožur a materiálů DGB podávejte pouze prostřednictvím objednávkového servisu

online: www.dgb-bestellservice.de

Objednávky pro zájemce bez přístupu k internetu směřujte pouze písemně na: PrintNetwork pn

GmbH · Stralauer Platz 33 –34· 10243 Berlín

Dotazy:

Carina Ortmann, T: 0049 (0)30-2 40 60 727, carina.ortmann@dgb.de

Obsah

Tiráž.....	2
Obsah	3
Předmluva	4
Shrnutí	6
Úplné znění.....	14
1. Definice problému.....	14
2. Zajištění budoucnosti Evropy	15
2.1 Podpora spolupráce mezi zeměmi	16
2.2 Opatření ke stabilizaci konjunktury.....	17
2.3 Investice do změny energetické koncepce Evropy	18
2.4 Modernizace infrastruktury.....	19
2.5 Urychlení budování širokopásmových sítí	20
2.6 Posílení průmyslové budoucnosti Evropy	20
2.7 Investice do veřejných a soukromých služeb.....	22
2.8 Investice do výuky a vzdělávání	23
2.9 Podpora infrastruktury a bydlení zohledňující věkové skupiny	24
2.10 Podpora trvale udržitelného hospodaření s ubývajícími vodními zdroji	25
3. Financování Marshallova plánu	27
4. Makroekonomické efekty Marshallova plánu	30

Předmluva

V roce 2013 čekají Evropu těžké časy. Konjunktura ochabuje, prognózy růstu jsou korigovány směrem dolů. Země eurozóny se ocitají mezi hospodářskou depresí a v lepším případě stagnací. Dokonce i klíčové země, jako je Německo, pomalu opouštějí zónu hospodářského vzestupu. Tato krize je podpořena politickou vůlí. Následky diktátu úspor, mzdových, důchodových a sociálních škrťů politika vědomě připouští. Z pohledu vládnoucí politiky musí v Evropě dojít k ozdravnému zeštíhlení. Po mnoho let si prý Evropané žili nad poměry.

Avšak politicky nařízená nucená dieta pro zaměstnance a státy ničí příjmy

Claus Matecki,
Člen výkonného
spolkového před-
stavenstva DGB

a poptávku, vede ke hroucení lokálních trhů a žene celý kontinent do stále hlubší recese. Dopady jsou zničující: nezaměstnanost a chudoba rostou! Ve Španělsku a Řecku je nadále každý čtvrtý dospělý a každý druhý mladistvý bez práce. Nezaměstnanost pak tlačí na disponibilní příjmy a soukromou spotřebu. Také evropské státy snižují své výdaje a fiskálním paktem se Evropa na věky zavazuje k primátu diktátu úspor. Oslabení kupní síly zaměstnanců a výdajové škrty států způsobují kolektivní zmenšování evropského trhu. Boj o tržní podíly na zmenšujícím se evropském trhu nutí podniky k cenovému dumpingu. Vzniká deflační spirála přirostovaná krizemi. Evropa se tudíž ocitá v pasti hospodářské recese. Východisko není na dohled.

To však není všechno. Politice, která jednostranně sází na úspory dosahované výdajovými škrty, unikají mezi prsty investice do budoucna a s nimi i šance na zvládnání výzev 21. století. Budoucnost našeho kontinentu totiž závisí na tom, zda se nám dnes podaří položit základní kámen nového uspořádání naší ekonomiky a společnosti, které umožní všem lidem život v prosperitě, zabezpečí šetrné nakládání s přírodními zdroji a efektivní, trvale udržitelné a inovativní hospodaření, které bude zohledňovat požadavky stárnoucí evropské společnosti, a konečně zajistí, aby každý člověk od útlého věku požíval hmotných i duševních výhod, které náš kontinent nabízí.

Takový ambiciózní budoucí projekt vyžaduje investice do výroby energií, snižování spotřeby energie a vody, udržitelného průmyslu a služeb, výuky a vzdělávání, výzkumu a vývoje, moderní infrastruktury, nízkoemisních měst a obcí, efektivní veřejné správy, soužití všech věkových skupin a konečně do humanizace všech oblastí života. Taková budoucnost nesnese odklady v žádném ohledu. Proto se německé odbory v podobě „Marshallova plánu pro Evropu“ ujaly úkolu zformulovat své návrhy pro takovou vizi.

Jsme schopni prokázat, že „Marshallův plán pro Evropu“ je financovatelný. Plán je kompletně propočten a nezatěžuje veřejné rozpočty zemí EU. Právě naopak – státy mohou dokonce generovat dodatečné daňové příjmy a ušetří náklady související s nezaměstnaností. Dokonce i systémy sociálního zabezpečení budou díky pracovnímu boomu v podobě minimálně 9 milionů plných pracovních úvazků (Full-time equivalent, FTE) inkasovat vyšší odvody a zajistí si tak odolnost do budoucna. Dobře hodnocená pracovní místa, z nichž se odvádějí sociální odvody, jsou totiž nejlepším předpokladem pro financování důstojné výše důchodů. To však není všechno – důkladná ekologická sanace evropského hospodářského systému nám do budoucna zajistí mnohem vyšší nezávislost na dovozu paliv, snižuje emise CO₂ a je aktivním příspěvkem k ochraně klimatu. Z toho profitují všichni: domácnosti, podniky, státy. V nevýhodě se ocitnou pouze spekulativní finanční transakce, a to ve prospěch budoucnosti, ve prospěch reálné ekonomiky, ve prospěch lidí, ve prospěch přírody.

Předložený „Marshallův plán pro Evropu“ neřeší dluhovou krizi států, bankovní a finanční krizi v Evropě, redukuje však další přiostrůvání těmito krizemi způsobené, aniž by zbavoval politiku nutnosti nezbytné regulace.

Marshallův plán pro Evropu

Návrh konjunkturálního, investičního a rozvojového programu pro Evropu německé odborové konfederace DGB

Shrnutí

Evropa se musí postavit výzvě 21. století. S ohledem na nedostatek přírodních zdrojů, zhoršování sociální situace, rostoucí nezaměstnanost, demografické výzvy a rostoucí požadavky na vědění a technologie v hospodářské sféře musí nalézt svou novou pozici a zmobilizovat síly v zájmu lepší, sociálněji, prosperující, demokratické a mírové budoucnosti.

Hospodářská situace v Evropě, a zejména pak v eurozóně, se však nadále zhoršuje. Politický krizový management sestávající z diktátu úspor, mzdových, důchodových a sociálních škrtů způsobil ekonomický propad. Hrozí, že recese postihne celý kontinent, a dokonce ohrozí světovou konjunkturu.

Je nejvyšší čas změnit kurs, nastavit nové výhybky pro budoucnost a stabilizovat tak konjunkturu. Evropa potřebuje dlouhodobě orientovanou cestu růstu a modernizace, která náš kontinent připraví na budoucnost, vytvoří pracovní příležitosti hodné 21. století a zajistí prosperitu všem.

To vyžaduje investice do udržitelné výroby energie, snižování její spotřeby, udržitelného průmyslu a služeb, výuky a vzdělávání, výzkumu a vývoje, moderní dopravní infrastruktury, snižování emisí v městech a obcích a do efektivity veřejné správy. Vyžaduje to také spravedlivou účast všech společenských skupin na lepší budoucnosti.

Perspektiva Evropy je spojena s investicemi činěnými v současnosti. Evropa disponuje všemi potřebnými zdroji: lidmi, znalostmi, inovační silou, kapitálem, moderní infrastrukturou, intaktními veřejnými a soukromými zařízeními, vysoce vyvinutými středisky průmyslu a služeb, systémy sociálního zabezpečení, společným trhem a společnou měnou. To vše spojuje Evropu. Musíme společně dokázat spojit tyto silné stránky a využít je k přeměně naší společnosti.

V těchto souvislostech jsme vypracovali návrh „Marshallova plánu pro Evropu“, který předkládáme k diskusi evropské veřejnosti, především pak našim evropským kolegům. Uvádíme v něm oblasti aktivit důležitých pro Německo a apelujeme na evropské odbory a politické činitele v Evropě, abyověřili, jaká specifická národní opatření jsou vhodná pro tu kterou konkrétní zemi. Očekáváme především od sociálních partnerů, politiků a občanské společnosti, že konkrétními návrhy doplní náš návrh Marshallova plánu. Obracíme se na vás všechny, kteří se s námi chtějí postavit čelem k výzvě a spolupracovat na tvorbě programu pro budoucnost.

Odborové svazy sdružené v DGB se při tvorbě programu pro budoucnost řídily těmito hlavními zásadami:

Program musí

- zajistit dostatečně dobrá, perspektivní a kvalitní pracovní místa a prosperitu,
- být trvale udržitelný a orientovaný tak, aby podstata evropských společností zůstala zachována a byla přizpůsobena ekologickým, sociálním a demografickým výzvám,
- umožňovat demokratickou kontrolu prostřednictvím zvolených evropských institucí, především pak Evropským parlamentem, které budou při vykonávání kontroly podporovat stávající evropské instituce (např. Evropská investiční banka, EIB),
- být chápán jako celoevropský nadnárodní projekt, a ne jako souhrn jednotlivých zájmů evropských zemí,
- být předvídatelný a nezávislý na konjunktuře, tj. zapojovat krátkodobě nutná opatření do kontextu dlouhodobých výzev a pokračovat i v období pozitivního vývoje,
- stanovit trhu pravidla a politickou orientaci a současně také řídit soukromé investice do inovativních perspektivních projektů,
- být spravedlivě financován a spravedlivě rozdělován. Finančně silné sociální vrstvy a ekonomicky silnější regiony musejí k financování investic do budoucnosti přispívat větší měrou nežli vrstvy slabší. Totéž platí i pro účast na takovém programu,
- být solidně financován a současně státům Evropy umožňovat generovat daňové příjmy pro poskytování veřejných služeb a snižování veřejného zadlužení.

Klíčové prvky našeho Marshallova plánu

Náš „Marshallův plán pro Evropu“ vznikl na základě poznatku, že krátkodobý konjunkturální vývoj a dlouhodobější růstový potenciál spolu úzce souvisejí. Nutná je proto politická strategie, která by obojí zohlednila. Marshallův plán pro Evropu DGB se prezentuje jako desetiletý (od roku 2013 do roku 2022) investiční a rozvojový program pro všech 27 zemí EU.

Předložené návrhy vycházejí z našich zkušeností a znalostí o různých rámcových a výchozích podmínkách v našich evropských partnerských zemích. Navrhujeme mix z institucionálních opatření, přímých veřejných investic, investičních příspěvků pro podniky a pobídek pro rostoucí spotřebu a stabilizaci konjunktury. Právě tyto pobídky jsou nástrojem v krátkodobém boji proti krizi a jsou z valné části časově omezeny. Veřejné investice a investiční příspěvky působí oproti tomu s jistým časovým zpožděním, slouží však k zajištění dlouhodobé perspektivy růstu a zaměstnanosti v Evropě cestou posílení a podpory moderních průmyslových odvětví a služeb. Jsou zároveň vhodné pro společensky nutné nastavení výhybek v oblasti vzdělávání, sociálního zabezpečení a politického klimatu a podporují kvalitativní růstové cíle. Efekty pro růst a zaměstnanost pramenící z takových opatření umožňují interně nezávislou vyšší růstovou dynamiku.

Jádrum našich návrhů je přeměna a modernizace národních ekonomik v Evropě s cílem zajištění hospodaření zohledňujícího úspory energií a ochranu přírodních zdrojů, a dále dlouhodobé nezávislosti na dovozu paliv a zároveň masivního snížení emisí CO₂ v Evropě. Evropské státy tento závazek již přijaly. Evropská unie tak chce do roku 2020 snížit emise CO₂ v Evropě o 20 procent a navýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na produkci elektřiny na 20 procent. Snahou je snížení emisí CO₂ do roku 2050 dokonce o 80 až 95 procent pod úroveň roku 1990. V této souvislosti předložila Evropská komise „Energetický plán do roku 2050“¹. Naším návrhem chceme takový energetický plán na příštích 10 let masivně podpořit, a to bez nadměrného zatěžování ekonomiky, společnosti, ale především domácností zaměstnanců. Představujeme tento ambiciózní program v souvislosti s německým plánem odklonu od atomové energie „Změna evropské energetické koncepce“ a navrhujeme pro něj v souvislosti s „Energetickým plánem do roku 2050“ roční objem investic ve výši 150 mld. eur.

Chceme naše města a obce připravit na stárnoucí společnost, podporovat výuku a vzdělávání, modernizovat a rozšiřovat stávající veřejnou a soukromou infrastrukturu a vytvářet centra průmyslu a služeb budoucnosti. Moderní sociální stát chápeme jako produktivní sílu a chceme posílit inovace, výzkum a vývoj jako tvůrčí motory nového hospodaření.

¹ Viz Energetický plán do roku 2050, SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ, Brusel, 12. 12. 2011

Náš Marshallův plán proniká do nejrůznějších oblastí: posiluje evropskou tvorbu hodnot v průmyslu i veřejné služby, pomáhá modernizovat dopravní infrastrukturu a urychlovat budování širokopásmových sítí, zajišťuje vyšší investice do výuky a vzdělávání a udržitelného hospodaření s dnes již nedostatečnými vodními zdroji. Především chce ale zlepšit kooperaci mezi evropskými zeměmi, které mohou ohromné výzvy budoucnosti a krizového managementu zvládat pouze společně.

Má-li takováto modernizační ofenziva obsáhnout celou Evropskou unii, budou v celé Evropě nutné masivní investice v průměru 110 mld. eur ročně. Celkově bude ročně vznikat potřeba financování průměrně 260 mld. eur, což odpovídá úrovni těsně nad dvě procenta evropského HDP.

Takto dlouhodobě orientovaný ambiciózní investiční program nemůže zvládnout žádná země sama. Především finančně oslabené krizové země nemohou do budoucna z vlastních sil takovou modernizační ofenzivu zrealizovat. Proto potřebujeme společné úsilí a nové evropské instituce se stabilními a solidními zdroji financování.

Financování Marshallova plánu

V souvislosti s masivní potřebou modernizace Evropy předložila konfederace DGB již v „Čtyřbodovém programu“ z roku 2011 návrh na založení „Evropského fondu budoucnosti“ a jeho finanční vybavení, které umožní ve spolupráci s členskými státy činit investice v celé Evropě. Naším cílem je zajistit perspektivu Evropy jako celku.

„Evropský fond budoucnosti“ potřebuje evropské financování, které mu umožní podporu potřebných investic. V západní Evropě stojí proti sobě 27 000 mld. eur finančního majetku a klesající počet bezpečných a rentabilních investičních příležitostí. Tato situace skýtá velkou šanci na přeměrování stávajícího kapitálu v Evropě do investic do budoucnosti. Za tímto účelem by „Evropský fond budoucnosti“ vydával podobně jako podniky a státy úročitelné obligace, které nazýváme „New Deal obligace“. Investoři by tak konečně získali dobrou a bezpečnou investici, Evropská unie by si zajistila financování této modernizační ofenzivy.

„Evropský fond budoucnosti“ tak bude moci financovat roční objem potřebných investic přesně ve výši desetiletých „New Deal obligací“, které budou opatřeny ročními úroky. Závazky k výplatě úroků, za které by ručil fond sám, lze financovat z příjmů z daně z finančních transakcí (financial transaction tax, FTT). Je nám jasné, že FTT nelze ze dne na den zavést ve všech 27 členských státech. V současnosti s ní počítá pouze 12 zemí Evropské unie. S naším Marshallovým plánem však dosud skeptickým vládám některých zemí EU ukážeme, že zavedení daně z finančních transakcí je spojeno s ekonomickými i ekologickými výhodami, což může zvýšit ochotu zemí k zavedení FTT a potažmo i

jejich příjmovou stránku. Pokud některé státy EU ani přes tyto výhody nezavedou daň z finančních transakcí, sníží se o jejich podíl nejen příjmy z FTT, ale i objem investic.

Přesto i počáteční krok spočívající v zavedení daně z finančních transakcí v pouhých dvanácti zemích může dokázat, že bude v těchto zemích možné v krátkodobém horizontu financovat opatření ke stabilizaci konjunktury a dlouhodobé modernizaci jejich národního hospodářství. Tento vzor by mohl ostatní země EU přimět k tomu, aby se ke konjunkturálnímu, investičnímu a rozvojovému programu připojily. Proto jsme se v Marshallově plánu zaměřili na dlouhodobou perspektivu a navrhli program pro EU jako celek. Pro naše roční propočty jsme použili jako základ výši ročních příjmů 75 mld. eur, resp. 100 mld. eur pro případ, že by FTT stejně jako dle propočtů Komise byla zavedena ve všech státech EU. Vyměřovací základ jsme však ještě rozšířili o devizový obchod a na rozdíl od návrhu Evropské komise opatřili všechny transakce jednotnou daňovou sazbou 0,1 procenta. Tím by „Evropský fond budoucnosti“ jednak mohl financovat své závazky k výplatě úroků, ale i snížit roční potřebu financování, a tím i objem nově vydávaných „New Deal obligací“.

Pro udržení co možná nejnižší úrokové sazby pro „New Deal obligace“ musí „Evropský fond budoucnosti“ být na finančních trzích považován za solventního dlužníka s vysokou bonitou. Proto musí být fond již při svém založení vybaven dostatkem vlastního kapitálu. Vzhledem k tomu, že dodnes hlavní tíži boje proti krizi na svých bedrech nesou výlučně daňoví poplatníci, resp. zaměstnanci, je na čase, aby se skupina majetných a bohatých začala podílet na jednorázovém financování kapitálové výbavy fondu. Pro Německo navrhujeme jednorázový majetkový odvod ve výši 3 procenta na veškerý soukromý majetek od 500 000 eur pro svobodné, resp. 1 milion eur pro oddané, přičemž tento odvod bude ještě blíže specifikován. Objem získaný jenom v Německu by měl jednorázově dosáhnout výše 50 až 70 mld. eur, které by se použily na „Evropský fond budoucnosti“. Ostatní země EU by měly pro své majetné a bohaté zavést srovnatelná opatření. Mohou se přitom opírat o pravidla zdanění majetku, která v jejich zemích již platí a třeba i přesahují rámec německé legislativy. Celkově by se mohlo v Evropě zmobilizovat mezi 200 a 250 mld. eur. Tím by byl Evropský fond budoucnosti vybaven dostatkem vlastních prostředků a mohl být trhem považován za prvotřídního dlužníka a získat tak nízké úroky na své „New Deal obligace“. Do doby, nežli se nashromáždí peněžní prostředky od majetných, by ESM (Evropský stabilizační mechanismus) nebo země eurozóny mohly poskytnout předběžné finanční záruky.

Jako nová evropská instituce by „Evropský fond budoucnosti“ podléhal striktní kontrole Evropského parlamentu. V návaznosti na návrhy devíti ministrů zahraničí k budoucnosti Evropy by Evropský parlament musel udělit souhlas k veškerým finančním tokům z fondu. Předpokladem by bylo zapojení EP do všech rozhodovacích procesů. Pokud by se na počátku na fondu nepodílely všechny státy EU, byli by do rozhodování zapojeni pouze poslanci ze států zúčastněných.

Makroekonomické efekty Marshallova plánu

Náš Marshallův plán ukazuje, že udržitelnost, růst, zaměstnanost a prosperita nejsou v protikladu. Navíc se jedná o záležitosti financovatelné. Zatížíme sice jednorázově majetné a bohaté majetkovým odvodem tak, jak s ním počítá náš německý návrh, na druhé straně však investorům nabídneme bezpečné úročitelné „New Deal obligace“. Zmírníme tím jejich problémy s investováním. Profitovat z toho budou především pojišťovny, penzijní fondy a veřejní investoři. Na druhé straně zatížíme daněmi na vysoce spekulativní finanční transakce především ty hráče na finančním trhu, kteří z valné části způsobili největší finanční a hospodářskou krizi za posledních 80 let. Z příjmů z daně z finančních transakcí bude tedy profitovat nejenom životní prostředí, zaměstnanci, státy a reálná ekonomika, ale i ti investoři, kteří sázejí na bezpečné investice a nevelké příjmy z úroků.

Postavíme-li proti sobě průměrné roční náklady na tento ambiciózní program a úspory za dovoz paliv, jsou výsledkem nejenom výhody v podobě snížení emisí CO₂, ale i důležité odpoutání evropského zásobování energií na dovozu paliv. Tím Evropa významně přispěje ke zmírnění celosvětové klimatické krize a stane se vzorem pro ostatní hospodářské regiony světa.

Marshallův plán obsahuje rozhodující impulzy pro kvalitativní růst i nová a perspektivní pracovní místa. Navržené investice a investiční podpory ve výši 260 mld. eur ročně se skládají ze 160 mld. eur v podobě přímých investic a investičních příspěvků a ze 100 mld. eur v podobě desetiletých výhodnějších úvěrů pro soukromé investory. Tato kombinace dlouhodobých výhodných úvěrů a investičních příspěvků má být impulsem pro další soukromé investice a celoplošně zlepšit modernizaci v soukromé oblasti. To by pak vedlo k dalším soukromým investicím a dodatečnému ročnímu růstovému impulsu v celkové výši 400 mld. eur, což by odpovídalo ročnímu dodatečnému růstovému impulsu více než tři procenta hrubého domácího produktu EU v roce 2011.

Vysoká růstová dynamika kráčí ruku v ruce i s pozitivními efekty pro zaměstnanost. Nahrazení dovozu ropy a plynu úzce spojené s nízkým počtem domácích pracovních míst nízkoemisním zásobováním energiemi, které vykazuje výrazně vyšší podíl pracovních míst, dlouhodobě zvýší zaměstnanost, a sníží tak tlak na rozpočty zemí Evropské unie.

Naše investiční ofenziva do důkladné energetické sanace národních ekonomik v Evropě může dlouhodobě přinést 9 až 11 milionů nových a perspektivních plných pracovních úvazků. Perspektivní pracovní místa jsou nejlepším prostředkem v boji proti nezaměstnanosti, zejména pak nezaměstnanosti mladých.

Kvantitativní růst a vysoká úroveň zaměstnanosti jsou nejlepší základnou pro odbourávání dluhů a udržitelné hospodaření s rozpočty. Z našeho programu budou státy EU profitovat dvojnásobně. Investice jejich rozpočty nezatíží, namísto toho však získají dodatečné impulzy pro růst a zaměstnanost, z nichž mohou generovat podstatně vyšší přímé a nepřímé daňové příjmy z daně ze

mzdy, z přidané hodnoty, z podnikání a z příjmů právnických osob, ale i příspěvků na sociální zabezpečení, a ušetřit tak náklady spojené s nezaměstnaností.

Znamenalo by to, že oněch 400 mld. eur dodatečného HDP zajistí 104 mld. eur dodatečných příjmů z daní. Růst pak zajistí 56 mld. eur dodatečných příspěvků na sociální zabezpečení. Dále by se ušetřilo 20 mld. eur v důsledku nižších nákladů spojených s nezaměstnaností. Celkem by se vygenerovalo 180 mld. eur vyšších příjmů a úspor, které by připadly pouze a jedině ve prospěch zemí EU.²

V tomto programu spatřujeme nejlepší impulsy nejenom pro hospodaření zohledňující ochranu přírodních zdrojů a zároveň posilující prosperitu. Navíc lze zredukovat veřejné a soukromé zadlužení v Evropě. Podrobné vyčíslení je uvedeno v tabulce č. 1.

² Multiplikační efekty byly propočteny dle metodiky Evropské komise (viz EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS: NEW AND UPDATED BUDGETARY SENSITIVITIES FOR THE EU BUDGETARY SURVEILLANC (Information note for the Economic and Policy Committee), Brussels, 30 September 2005

Tabulka 1: Dlouhodobé průměrné náklady a užitek plynoucí z Marshallova plánu na jeden rok pro 27 států EU

Náklady Marshallova plánu		
Průměrné roční investice do změny evropské energetické koncepce	150	mld. eur
Další investice	110	mld. eur
Roční investice celkem	260	mld. eur
Užitek plynoucí z Marshallova plánu (růst, pracovní místa, příjmy, úspory atd.)		
Dodatečný růst hrubého domácího produktu	3	procenta
Dodatečný impuls růstu	400	mld. eur
Dodatečná pracovní místa na plný úvazek (FTE)	9 až 11	millionů
Dodatečné daňové příjmy pro státy EU	104	mld. eur
Dodatečné příjmy z příspěvků na SZ	56	mld. eur
Dodatečné úspory nákladů na nezaměstnanost	20	mld. eur
Průměrné roční úspory z dovozu paliv	300	mld. eur
Financování a Splácení Marshallova plánu		
Průměrná roční emise „New Deal obligací“	180	mld. eur
Příjmy z daně z finančních transakcí	75-100	mld. eur
Splácení úvěrů soukromým a veřejným investorům	100	mld. eur

Marshallův plán pro Evropu

Návrh konjunkturálního, investičního a rozvojového programu pro Evropu německé odborové konfederace DGB

Úplné znění

1. Definice problému

Evropa se musí postavit čelem k výzvám 21. století. S ohledem na nedostatek přírodních zdrojů, zhoršování sociální situace, rostoucí nezaměstnanost, demografické výzvy a rostoucí požadavky na vědění a technologie v hospodářské sféře musí dále nalézt svou novou pozici a zmobilizovat síly v zájmu lepší, sociálněji, prosperující, demokratické a mírové budoucnosti.

K tomu se navíc přidává nutnost úspěšného komplexního boje proti aktuální krizi v Evropě, a zejména v eurozóně. Nejedná se pouze o krizi státních financí a bankovního systému. Stala se z ní rovněž nebezpečná hospodářská krize. Konjunkturální vývoj v celé EU se stále více zpomaluje. Hospodářská situace v Evropě a zejména pak v eurozóně se však nadále zhoršuje. Politický krizový management sestávající z diktátu úspor, mzdových, důchodových a sociálních škrťů v některých zemích způsobil dramatický ekonomický propad a šok pro poptávku ve světovém a evropském měřítku. Postižení recesí hrozí celému kontinentu s masivními dopady na celosvětovou ekonomiku. Namísto toho, aby se Evropa stávala lokomotivou pro ostatní regiony světa, mění se v brzdu růstu.

Evropa musí bojovat proti krizi vlastními silami. Má k takovému boji vše potřebné: vysoce vzdělané lidi, silný průmysl, fungující veřejné a soukromé služby, inovativní výzkumné a vzdělávací instituce, silná řemesla, vyvinuté sociální a právní státy, kulturní rozmanitost, velký a integrovaný vnitřní trh a v neposlední řadě stabilní společnou měnu. Tím může Evropa zajistit prosperitu a zaměstnanost všem. Avšak potenciály pro takovou strategii jsou v Evropě rozděleny nerovnoměrně: mezi státy nadále panují sociální, ekonomické a ekologické rozdíly ve vývoji. Mnohé státy, jež se ocitly v krizi, nemají dostatek vlastních sil, aby se mohly cestou takové strategie vydat. V procesu založeném na solidaritě je nutné přenášet znalosti, poskytovat know-how a podporovat institucionální reformy.

Boj proti recesi

Příčinou současné recese v Evropě je nejistota ohledně perspektivy krizových zemí. Krizový management až do dneška tuto nejistotu spíše posiluje, než aby ji potíral. Volný pád hrubého domácího produktu (HDP) v Řecku, Portugalsku, Španělsku a postupně i Itálii musí být bezpodmínečně rychle zastaven. Navíc je nutné trvale zajistit státní financování. V tomto bodu konfederace DGB v posledních dvou letech navrhla opatření, která by vedla k trvalé stabilizaci státních financí. Mimo jiné musí být na solidních základech postaven bankovní systém. Jedině tak lze získat důvěru v akceschopnost politiky.

S našimi návrhy chceme přispět k tomu, aby politika znovu začala být akceschopná. Jinak jí totiž v důsledku dosavadní strategie krizového managementu hrozí ztráta důvěry občanů v Evropu a akceschopnost politiky.

Krizový management ve slepé uličce

Současná protikrizová politika je přednostně zaměřena na znovuzískání konkurenceschopnosti krizových zemí cestou snižování mzdových nákladů a státních výdajů. Udržování této politiky však ve strukturálně slabých zemích posiluje již nakročenou propadnou spirálu deflace mezd a růstu masové chudoby. Odebráním kupní síly oslabuje navíc poptávku a podporuje propad lokálních trhů. Tím by bylo ohroženo i poskytování veřejných služeb i spotřebního zboží obyvatelstvu. Bez tak již vysoká nezaměstnanost by dále rostla, aniž by se účinně zvyšovala mezinárodní konkurenceschopnost.

Aby se zabránilo vyústění recese v depresi, jsme pro opuštění této slepé uličky a zahájení dlouhodobě orientovaného investičního a rozvojového programu pro Evropu. Tento program přinese impulsy pro trvalý kvalitativní růst a vyšší zaměstnanost a přispěje rovněž k modernizaci národního hospodářství méně vyvinutých zemí EU a navýšení jejich produktivity.

2. Zajištění budoucnosti Evropy

Perspektivní a v mezinárodním měřítku konkurenceschopná Evropa znamená takovou koncepci ekonomiky i společnosti, která bude zohledňovat ochranu přírodních zdrojů, efektivitu, trvalou udržitelnost, inovace, potírání chudoby a potřeby stárnoucí společnosti v Evropě. To vyžaduje investice do výroby energie, snižování její spotřeby, trvale udržitelného průmyslu a služeb, výuky a vzdělávání, výzkumu a vývoje, moderní infrastruktury, nízkoemisních měst a obcí, do efektivity veřejné zprávy atd.

Perspektiva vývoje v Evropě předpokládá propojený systém centrálního a decentrálního zásobování obnovitelnými zdroji energie v celé Evropě, který sníží spotřebu fosilních paliv, a tím i závislost na dovozu energie, aniž by se ohrozilo využívání domácích zdrojů energie, jako je černé uhlí, hnědé uhlí či zemní plyn, které podporují příslušné členské státy a jejich odbory. Domácí evropské zdroje energie jako černé uhlí, hnědé uhlí či zemní plyn se v Evropské unii budou využívat tak dlouho, dokud se nepodaří plně zásobování energií z obnovitelných zdrojů.

Investice do vzdělávání a moderních sociálních služeb nabízejí budoucím generacím dobré profesní příležitosti a vytvářejí předpoklady pro budoucí inovace. Sociální služby zahrnují celý životní cyklus a jsou jako dodatečná produktivní síla pro moderní společnost neodmyslitelné. Veřejné investice

představují ohromný trh pro soukromý průmysl a služby, na němž participují mnohé malé a střední podniky. Ten naopak podporuje investice, inovace a pracovní místa v soukromé sféře, které jsou zase spojeny s dalšími investicemi a inovacemi. Veřejné a soukromé investice se doplňují.

K dlouhodobé podpoře perspektivní Evropy navrhujeme tato opatření:

2.1 Podpora spolupráce mezi zeměmi

Panující protikrizová politika vyžaduje strukturální reformy. Míni se tím zpravidla snižování nákladů podniků na úkor zaměstnanců: práva zaměstnanců mají být krácena a mzdové náklady snižovány. Věk pro odchod do důchodu se má zvyšovat. Odmítáme takové „strukturální reformy“, které jsou zaměřené proti zaměstnancům, důchodcům a sociálně znevýhodněným občanům. Tyto kroky navíc v krátkodobém horizontu dusí poptávku a růst, a ani v dlouhodobém horizontu nevedou k trvale udržitelnému růstu.

Přesto je v Evropě citelná potřeba strukturálních a institucionálních reforem. Nadále zde existují těžkopádné struktury, korupce, komplikované předpisy a mnohé další. To vše je nutné v zájmu širokých vrstev obyvatelstva odstranit. Smysluplné strukturální reformy provedené na správných místech ekonomického systému mohou podpořit růst, efektivitu a produktivitu. Veřejná správa vstřícná k občanům by měla představovat citelné zlepšení jak pro společnost, tak i zaměstnance. Kromě toho se musí veřejná zařízení a systémy sociálního zabezpečení dostat do situace, kdy budou v případě výskytu ekonomických a sociálních deformací schopny poskytovat občanům alespoň minimální míru sociální jistoty.

Následující návrhy představují opatření, která mohou v různých zemích v různé míře a v různé podobě vést k růstu a lepší prosperitě.

- Nutné je komplexní potírání daňových úniků a korupce cestou automatické výměny dat a úzké přeshraniční kooperace národních daňových úřadů. Kooperace při budování kapacit v oblasti IT a úzká evropská spolupráce stěžejních státních zastupitelství zaměřených na daňové úniky, hospodářskou kriminalitu a praní špinavých peněz pomůže zlepšit příjmovou stránku státních rozpočtů. Náklady na opatření budou minimální a lze je financovat z běžných národních rozpočtů a rozpočtu EU.
- EU bude podporovat přeshraniční spolupráci úřadů, správních orgánů a veřejných institucí prostřednictvím minimálně desetiletého výměnného programu úředníků s intenzivní odbornou a jazykovou přípravou. Komplexní výměnný program typu ERASMUS pro státní zaměstnance a úředníky ve veřejné správě a ve veřejných institucích může podpořit důkladnou modernizaci veřejné správy.

- Při zapojení sociálních partnerů lze organizovat výměnu zkušeností se zapojením zaměstnanců, podnikovým dalším vzděláváním, politickými nástroji pracovního trhu, konty pracovní doby, nástrojem dočasného zkrácení pracovní doby atd. Tam, kde se to jeví jako vhodné a prospěšné, lze budovat a zakotvit příslušné nové struktury a nástroje. I zde by se mohlo využít programu ERASMUS financovaného z prostředků EU. Dobré zkušenosti z programu ESF „Směrnice sociálních partnerů – další vzdělávání“ mohou posloužit jako následovánímhodný příklad.

Podporu spolupráce mezi jednotlivými zeměmi lze financovat z běžného rozpočtu EU.

2.2 Opatření ke stabilizaci konjunktury

Ani ty nejlepší institucionální reformy nepomohou, dokud úsporná opatření a škrty budou ničit fungující hospodářské struktury a lokální trhy a ohrožovat sociální soudržnost nezaměstnaností, chudobou a životem bez přístřeší. Je třeba zabrzdit konsolidační opatření přiosťující krizi. Zásadně by konsolidace veřejných rozpočtů měla probíhat v konjunkturálně stabilních fázích. Musí být sociálně spravedlivá a zpravidla založená na navyšování příjmové stránky namísto výdajových škrťů.

Marshallův plán pro Evropu musí využít stávajících struktur a podpořit a posílit stávající růstové potenciály. Tyto struktury musejí být koncipovány moderněji, ekologičtěji a produktivněji.

Klesající ekonomický výkon v Evropě má své příčiny i ve slabé spotřebě domácností. Proti tomuto oslabení poptávky lze bojovat stabilizací vývoje mezd. V této souvislosti je nutné potlačovat a dlouhodobě vymýtit atypické a překerní formy zaměstnávání a sektor nízkých mezd.

Dále navržené stimuly spotřeby pro domácnosti nenahrazují tržně pracovní a mzdové předpoklady pro robustní poptávku domácností, slouží však k zastavení volného pádu trhů. Pro současnou situaci je totiž charakteristické, že oslabená poptávka souvisí i s pesimismem, který postihl nejen spodní příjmové skupiny, ale nutí k minimalizaci spotřeby i skupiny obyvatelstva se středními příjmy. Je zapotřebí proti němu bojovat opatřeními, která v lidech opět vzbudí optimismus.

- Úroková zátěž je mimořádně tvrdá pro krizové země, které bojují s klesající ekonomikou, souvisejícími klesajícími příjmy z daní a rostoucími výdaji způsobenými nezaměstnaností a krachy firem. Proto navrhuje prodloužení doby platnosti bilaterálních a multilaterálních úvěrových smluv s krizovými zeměmi jako Řecko, a dále výrazné snížení jejich úrokových sazeb. Na snížení úrokových sazeb ročně rozpočtujeme jednu mld. eur.
- Soukromé domácnosti by získávaly ekologickou prémii ve výši 10 procent pořizovacích nákladů v případě výměny minimálně 10 let starých domácích spotřebičů se špatnými ukazateli spotřeby elektrické energie za energeticky úsporné spotřebiče nejlepší energeticky

úspěšné třídy. To by kromě aktivace sil vnitřního trhu urychlilo i změny ve prospěch ekologie. Domácnostem s nízkými příjmy by mohly být poskytovány dodatečné příspěvky ve výši dalších 20 procent pořizovacích nákladů. Celková výše podpory by na domácnost činila 300 eur, resp. 600 eur pro domácnosti s nízkými příjmy. Náklady na oba roky by byly omezeny na 8 mld. eur ročně.

- V celé řadě evropských zemí bývá často cestou k získání možnosti bydlet pořízení vlastního bydlení. V mnoha případech vede ztráta pracovního místa, a tím i příjmu k tomu, že rodiny nejsou schopny splácet své hypotéky a trvale zůstávají dlužníky. Hrozí jim nucené vystěhování a ztráta střechy nad hlavou. Tomu je nutné předcházet prostřednictvím vhodných opatření.

Celkové výdaje na opatření ke stabilizaci konjunktury by měly činit 10 mld. eur.

2.3 Investice do změny energetické koncepce Evropy

Evropské státy se zavázaly snížit do roku 2020 emise CO₂ o 20 procent a navýšit podíl obnovitelných zdrojů na výrobě elektřiny na 20 procent. Snahou je snížit emise CO₂ do roku 2050 dokonce o 80 až 95 procent pod úroveň roku 1990. V současné době přesto mnohé státy EU ruší dotační systémy na obnovitelné energie nebo zavádějí moratoria, aby snížily náklady svých státních rozpočtů či přerozdělovacích systémů.

Víme, že v evropských zemích musíme plnit částečně podobné, částečně ale i velmi odlišné úkoly, chceme-li zvládnout změnu energetické koncepce v Evropě. Vyzýváme všechny Evropany, především pak naše kolegy v ostatních zemích, aby předkládali k diskusi své návrhy relevantní pro změnu energetické koncepce v jejich zemích. Jedině společně můžeme změnu energetické koncepce úspěšně dosáhnout. Jisté je jedno: perspektivní zásobování energiemi v Evropě musí být financovatelné, a přitom nesmí zatěžovat neúnosnou měrou ekonomiku, společnost, a především domácnosti zaměstnanců.

V Německu shledáváme za důležitá pro realizaci změny energetické koncepce následující opatření:

Potřebujeme investice do obnovitelných zdrojů energie, navýšení energetické účinnosti, rozšíření elektrizační soustavy a budování plynových a uhelných elektráren, ale i rozvoj decentrálních kogeneračních jednotek, malých jednotek na kombinovanou výrobu elektřiny a tepla (mikro CHP - Combined Heat and Power) a virtuálních elektráren.

Pro zajištění bezpečnosti dodávek elektřiny v Evropě a masivní rozvoj obnovitelných zdrojů jsou nezbytně nutné investice do přenosových i distribučních soustav. Přenosové soustavy musejí být posilovány a rozšiřovány, čímž se umožní přenos elektřiny a výměny elektřiny v Evropě ve velkých dimenzích. Pro zajištění bezpečnosti dodávek v Evropě zejména v době přeměn kritické

infrastruktury se musí investovat nejenom do techniky, ale i lidského potenciálu. Nutně k tomu patří rozšíření vzdělávacích struktur pro operátory přenosových soustav (Transmission System Operators - TSO) a školení zaměstnanců v Inter-TSO v řízení sítě a systémů, kritické situace v síti, obnova provozu sítě a ostrovní provozy na základě jednotných standardů EU. Nezbytná je kromě rozšiřování sítí i podpora možností akumulace energie.

Nejenom výroba energie by měla být organizována udržitelně. Musí se snížit i její spotřeba, aniž by se snižovala životní úroveň. K tomu je zejména zapotřebí provést celoplošnou energetickou sanaci budov. Minimalizace spotřeby energie vyžaduje opatření zaměřená na izolaci pláště budov (proti chladu a teplu), na sanaci oken a dveří či technického zařízení budov, apod. Státy mohou jít příkladem energetickou sanací veřejných budov (úřadů, škol, sportovních hal, pečovatelských zařízení atd.).

Pro dosažení uvedené změny energetické koncepce musí být zajištěn rozvoj služeb pro vývoj, používání a využívání obnovitelných zdrojů, pro úsporu energie a energetickou sanaci budov, oběhové hospodářství v zásobování a nakládání s odpady, vodní hospodářství, ekologické zaměření dopravních služeb, ale i pro ekologické vzdělávání a ochranu spotřebitele (informování, transparentnost, prohlubování kvalifikace, začlenění do vzdělávacích programů škol, budování institucí dalšího vzdělávání při vysokých školách a univerzitách). Pro zlepšení přenosu know-how se musí posílit spolupráce mezi vysokými školami a vzdělávacími zařízeními v oboru energetické techniky, obnovitelných zdrojů a energetických úspor v rámci celé EU. Vhodné jsou k tomu například výměnné programy a kooperační projekty v aplikovaném výzkumu. Taková opatření lze podobně jako program ERASMUS pro státní zaměstnance financovat z rozpočtu Evropské unie.

Dlouhodobě orientovaná změna energetické koncepce by přinesla pozitivní dopady na průmysl, služby a řemesla a zajistila růst, nová pracovní místa a inovace. Snížila by se tak trvale především závislost dovozu paliv, a tím i dovozní náklady. Změna energetické koncepce by dále rozšířila možnosti fiskálních opatření státu. Propočty Německého institutu pro hospodářský výzkum (DIW) ukazují, že změna evropské energetické koncepce „sníží roční náklady na dovozy paliv dokonce o zhruba 300 miliard eur, takže náklady na užívání energie celkově dokonce klesnou“ (výňatek z Týdenní zprávy DIW č. 25/2012).

Celkové náklady na změnu evropské energetické koncepce by činily ročně 150 mld. eur a zahrnovaly přímé investice, investiční příspěvky i úvěry s výhodnými úrokovými sazbami.

2.4 Modernizace infrastruktury

Perspektiva a konkurenceschopnost Evropy velkou měrou závisí na funkčních a výkonných dopravních sítích. Pro zajištění efektivní a úsporné mobility osob a zboží za co možná nejvíce sociálních a ekologicky šetrných podmínek má smysl výstavba a rozšiřování moderní multimodální

a intermodální transevropské dopravní sítě. Tato výstavba by navíc vytvářela pracovní místa a generovala hospodářský růst.

Přes určité úspěchy trpí některé části Evropy nedostatečným infrastrukturním vybavením. Nadále přetrvávají deficity a technické bariéry. Proto chceme podporovat investice do systematického ekologického zlepšování a rozšiřování dopravní infrastruktury a dopravních služeb – od transevropské dopravní sítě (TEN) přes dálkovou přepravu až k místní a městské veřejné dopravě. Potřebný je celoevropský program, který podpoří investice do udržení a obnovy dopravní infrastruktury.

V Německu je citelná enormní potřeba obnovy, jenom v komunální infrastruktuře se týká místní a městské hromadné dopravy, ale i železnice, silnic, mostů a tunelů. Úvěrová instituce pro obnovu KfW odhaduje objem zpožděných investic německých obcí na 24,6 mld. eur. I zde jsou nám známy nejrůznější potřeby v ostatních zemích a vyzýváme ke společné diskusi o perspektivní evropské dopravní infrastruktuře.

Celkové výdaje na modernizaci evropské infrastruktury by měly ročně činit zhruba 10 mld. eur.

2.5 Urychlení budování širokopásmových sítí

Perspektivní Evropa musí být celoplošně vybavena širokopásmovými sítěmi na bázi skleněných vláken. Celoplošné budování širokopásmových sítí by mohlo zlepšit napojení oblastí se slabou infrastrukturou a zabránit hrozícímu prohlubování digitálního vaku. Zlepšily by se rovněž šance na společenskou participaci a přístup ke vzdělání, vznikla by nová pracovní místa.

Evropské odvětví informatiky a telekomunikací však v mezinárodním srovnání ztrácí na konkurenceschopnosti. Rostoucí investiční náskok USA a Asie nadále trvá. Proto je nutné toto zpoždění ve vývoji rychle dohnat. Bez investic do budoucích přístupových sítí totiž hrozí propad obrátu v informatice a telekomunikacích.

Celkové výdaje na investice do budování širokopásmových sítí v celé Evropě by měly ročně činit 10 mld. eur, přičemž by je měl poskytovat „Evropský fond budoucnosti“.

2.6 Posílení průmyslové budoucnosti Evropy

K Evropě patří silný, inovativní a na budoucnost orientovaný průmysl, který je základem tvorby hodnot a dobrých pracovních míst v Evropě i podkladem pro realizaci klimatických a ekologických cílů a zjednodušení procesů ve všech řetězcích tvorby hodnot. Investice však potřebují stabilní trhy s vysokou kupní silou.

Evropský vnitřní trh hraje jako domácí trh evropského průmyslu centrální roli. Proto musí dojít k navýšení veřejných a soukromých investic a stabilizaci soukromé poptávky. Pokles investiční poptávky by byl i pro evropský průmysl spojen s masivním propadem obrátu. Existence některých podniků a stávajících řetězců tvorby hodnot by byla ohrožena. Proto chceme prostřednictvím opatření navržených v tomto programu trvale stabilizovat evropský vnitřní trh.

Společná budoucnost Evropy jako průmyslové lokality spočívá v modernizační ofenzivě, která posílí centra inovací a odstraní vývojové deficity regionů se slabými strukturami a řídkým zastoupením průmyslu. Proto kromě našich zkušeností a osvědčených nástrojů navrhujeme k zajištění průmyslové lokality Evropy tato opatření:

- V zájmu snížení spotřeby energie a přírodních zdrojů a současně podpory konkurenceschopnosti by se měla poskytovat podpora investic do úspor energie a zdrojů v průmyslu, malých a středně velkých podnicích, a to prostřednictvím investičních příspěvků. Čím vyšší by byla investice do ochrany životního prostředí a přírodních zdrojů, tím vyšší by byl příspěvek. Navíc by se pro malé a střední podniky měla vytvořit poradenská struktura v oblasti úspor energie a přírodních zdrojů. Tyto kroky by prospěly životnímu prostředí, modernizaci technologie, podpoře konkurenceschopnosti, přenosu know-how a také exportnímu hospodářství ekonomických center. Taková modernizační ofenziva by mohla být ročně dotována 20 mld. eur z prostředků „Evropského fondu budoucnosti“.
- Kromě investičních příspěvků lze poskytovat také úvěry s výhodnými úrokovými sazbami pro dlouhodobé investice, čímž by se mnoha podnikům nabídla solidní základna financování investic oproštěná od volatilních tržních podmínek. V této oblasti by se mohly v silnější míře než doposud angažovat různé veřejné úvěrové instituce a rozvojové banky jako Evropská investiční banka (EIB) nebo Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD) či národní rozvojové banky jako KfW v Německu, CDC ve Francii, ICO ve Španělsku nebo CDP v Itálii.
- Pro podporu malých průmyslových odvětví v mimořádně strukturálně slabých regionech Evropské unie by se investorům poskytovaly dlouhodobé úvěry, jejichž splácení a úhrada úroků by byly odloženy na dobu za 5 nebo 10 let. Tyto úvěry mohou být koncipovány i tak, že budou uloženy jako jistina pro přijetí úvěru u banky. Tak by se mohla zajistit „větší páka“ a zmobilizovat více kapitálu na investiční záměry. Poskytnutí prostředků by bylo možné zajistit prostřednictvím Evropské investiční banky.
- Musí se obnovit poskytování úvěrů v zemích postižených krizí (zejména v Řecku). Zde by mohl být vytvořen jakýsi mikroúvěrový program, který by umožňoval malým a středním podnikům realizaci zakázek. Mikroúvěry by mohly být využívány i v návaznosti na další vzdělávání nebo rekvalifikaci (např. na energetického poradce) k podpoře osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Tyto mikroúvěry by mohla rovněž financovat EIB nebo národní rozvojové banky.

Celkové výdaje na podporu průmyslové budoucnosti by měly ročně činit 30 mld. eur.

2.7 Investice do veřejných a soukromých služeb

Perspektivní společnost potřebuje akceschopný stát, který bude zaručovat, rozvíjet a materiálně dostatečně zabezpečovat veřejnou infrastrukturu a možnost participace občanů. Občané musejí mít zajištěn rovný, nediskriminační a finančně výhodný přístup k důstojné existenci a veřejné službě. Redukce činnosti státu na údajné klíčové úkoly cestou odebrání materiálního vybavení zhoršuje životní podmínky a potenciály rozvoje milionů lidí. Není to problém pouze z hlediska individuálního, ale také z celospolečenského hlediska se jedná o plýtvání zdroji – plýtvání, které si tváří v tvář požadavkům vyplývajícím z demografických změn nemůže dovolit žádný členský stát.

Jistota podněcuje dynamiku. Pouze fungující sociální stát může pojistit individuální životní rizika a tím vytvořit předpoklady, aby lidé byli zvědaví a chtěli zkoušet něco nového, a podpořili tak svými schopnostmi a talentem rozvoj celé společnosti.

Všechny země Evropy musejí poskytovat minimální míru sociálních služeb. Členské státy potřebují v různé míře prostředky například na modernizaci a sanaci nemocnic, na investice do péče o seniory či sociální práce a práce s mladými. Smysluplné by bylo poskytování těchto služeb z veřejných míst. Proto se musejí veřejné výdaje na sociální služby v Evropě výrazně navýšit. Sociální stát v Evropě nemá být oklešťován, ale z důvodu demografických změn musí být naopak posilován tak, aby mohl rozvíjet svůj potenciál jako dodatečnou produktivní sílu evropské ekonomiky. Investice do sociálních služeb členských zemí by měly být podporovány investičními příspěvky.

Kvalitní veřejné a soukromé služby jsou neodmyslitelné jak pro utváření moderního sociálního státu, tak pro dynamický a inovativní průmysl. Inovace ve službách často bývají motorem technologických inovací. Tím se projevuje nutnost užšího propojení vývoje technologií s vývojem služeb. Proto je jedině smysluplné v Evropě podporovat výzkum této oblasti i výzkum služeb obecně. Hlavním těžištěm udržitelné investiční politiky jsou oblasti zdravotnictví, služeb zohledňujících demografické změny (péče, ale i služby vyhovující potřebám seniorů), školství (zejména školky, školy, univerzity), kreativního hospodářství, veřejné osobní dopravy/mobility, ekologických služeb a finančních služeb, jejichž kvalita pro spotřebitele se musí znatelně zvýšit, například cestou silnější podpory výzkumu.

Celkové výdaje z „Evropského fondu budoucnosti“ na investice do veřejných služeb by měly činit ročně 20 mld. eur.

2.8 Investice do výuky a vzdělávání

Nejcennějším kapitálem Evropy jsou lidé a jejich schopnosti. Proto je horentní nezaměstnanost mladých v některých částech Evropy největším zlem v aktuální krizi. Mladí lidé potřebují opět perspektivní vyhlídky. Perspektivní Evropu se podaří zrealizovat jedině tehdy, pokud se ve střednědobém horizontu budeme snažit o vyšší úroveň vzdělanosti. Avšak politika úsporných opatření, která manifestuje svou činnost škrtů, zejména ve výchově a vzdělávání, dovádí cíle politiky vzdělávání zformulované ve *Strategii pro Evropu 2020*, „aby se na všech úrovních (od předškolních zařízení až po univerzitu) účinně investovalo do vzdělání“, ad absurdum a je nutné jí neprodleně učinit přítrž. Naléhavěji než kdykoli jindy potřebujeme změnu směru vzdělávací politiky. V některých zemích potřebujeme ale i změnu přístupu tak, aby se na podnikové učňovské vzdělávání ve srovnání se studiem nepohlíželo jako na méněcenné. Proto navrhujeme následující:

- Duální vzdělávací systém v Německu by mohl být za určitých okolností, tj. v případě propojení s komplexním právem na vzdělání mladých, přínosem i pro jiné státy. Žádáme naše evropské partnery, aby prověřili možnosti. Sociální partneři musejí být při budování těchto systémů v úzké součinnosti. I zde jsou rozumné a vhodné speciální vzdělávací programy EU. Náklady by mohly být financovány ze stávajících programů EU.
- Potřebujeme opatření vedoucí k vytváření pracovních příležitostí a rekvalifikaci jako protiopatření k nezaměstnanosti mladých na dobu minimálně jednoho roku, než dojde k reaktivaci růstových sil. Náklady na rychlou rekvalifikaci a další vzdělávání lze financovat z rozpočtu EU a národních rozpočtů.
- Vyslovujeme se pro kvantitativní a kvalitativní rozvoj veřejné péče o děti, celodenních škol a vysokých škol. Německo se v této oblasti může učit od ostatních evropských zemí, které jsou v záležitosti celodenní péče o děti mnohem dále. Pouze cestou nepřetržitého zlepšování materiálního a personálního vybavení vzdělávacích zařízení lze vzdělávat kvalifikované pracovní síly pro budoucí vysoce vyvinutou společnost průmyslu a služeb. Ve střednědobém horizontu by měly všechny země EU usilovat o dosažení úrovně veřejných výdajů na vzdělávání minimálně 7 procent HDP. Chceme také poskytnout další impulsy, proto navrhujeme, aby „Evropský fond budoucnosti“ dotoval veřejné programy a koncepce kvalitativního a kvantitativního rozšiřování vzdělávacího systému investičními příspěvky až do výše 30 mld. eur ročně. Výše investičních příspěvků by závisela na regionálních aspektech i na celkové koncepci.
- Má-li ve všech zemích EU prostřednictvím výměny zkušeností docházet k synergickým efektům a zajištění snazšího uznávání dosažené kvalifikace, bude zapotřebí posílit evropskou spolupráci v oblasti vzdělávání. I zde by bylo možné využít výměnného programu pro pedagogický personál z prostředků Evropské unie.

Celkové výdaje na dodatečné investice do veřejné výuky a vzdělávání by měly ročně činit 30 mld. eur.

2.9 Podpora infrastruktury a bydlení zohledňující věkové skupiny

Evropa vykazuje ze všech světadílů nejnižší podíl mladých a nejvyšší podíl starých lidí. Podíl lidí starších 65 let v Evropské unii naroste do roku 2050 téměř na 29 procent obyvatel. Počet lidí starších 80 let bude do roku 2060 pravděpodobně činit dokonce 12 procent celkového počtu obyvatel v sedmadvacítce EU. K zajištění perspektiv Evropy patří už nyní příprava našich měst a obcí, veřejné infrastruktury, bydlení a systémů sociálního zabezpečení na stárnoucí evropskou společnost, a to cestou masivních investic.

Ani přes předvídatelný posun věkové struktury EU se v minulosti dostatečně neinvestovalo do výstavby a podpory bytů přiměřených věku občanů, ani do veřejné infrastruktury. Naše evropské společnosti nejsou řádně připraveny na výzvy související s demografickými změnami. Nadále na mnoha místech chybějí prostředky městské i dálkové dopravy zohledňující věk občanů, veřejné i soukromé budovy či bezbariérové byty.

V Německu zjišťujeme značné deficity: takzvané vícegenerační domy nejsou nadále celoplošně k dispozici a maximálně jedno procento bytového fondu, tj. méně než 400 000 nájemních bytů či bytů v osobním vlastnictví, zohledňuje potřeby různých věkových skupin. Za současných podmínek se musí do roku 2020 jenom pro potřeby ambulantní péče přebudovat či nově vystavět nejméně dalších 800 000 bytů.

Kromě jiného lze konstatovat, že v Německu je dlouhodobě dokonce jeden z velkých společenských potenciálů úspor spojen se situací, kdy starší lidé mohou déle žít ve svých bytech a nemusejí se stěhovat do pečovatelských zařízení. Studie dokládají, že za předpokladu rozšíření nabídky bezbariérového bydlení lze podíl občanů, kteří potřebují péči a jsou dlouhodobě umístěni v pečovatelských domovech, snížit o pět procent, tj. ze 32 procent na 27 procent. Především pro pojištění pro případ ošetřovatelské péče z toho od roku 2025 vyplývají efekty úspor ve výši téměř 3 mld. eur ročně. To by finančně prospělo jak podnikům, tak i zaměstnancům. Dosavadní dotační programy jako například dotační program KfW „Přestavovat přiměřeně věku“ často v Německu troskotají na tom, že podmínky nebývají příliš atraktivní, dotační programy jsou prakticky neznámé a chybí poradenství a transparentnost.

Situace v jiných zemích EU se podobá situaci německé, zčásti je i horší. Potřeba bydlení přiměřeného věku v celé Evropě dokonce výrazně převyšuje celkovou potřebu nové výstavby. Pro posun této modernizace navrhuje podporovat investice do infrastrukturních opatření odpovídajících potřebám různých věkových skupin a pokud možno i invalidů, do výstavby nových bytů a

odpovídající sanace staré zástavby s úrokově zvýhodněnými úvěry, investičními příplatky a daňovými pobídkami.

Vyzýváme politiky, společenské skupiny a národní úřady jednotlivých zemí, aby pro své země vypracovali specifické návrhy, které připraví celou Evropu na dopady demografických změn.

Celkové výdaje na investice do sanace infrastruktury a bytů v zájmu potřeb různých věkových skupin by měly dosáhnout ročně 7 mld. eur.

2.10 Podpora trvale udržitelného hospodaření s ubývajícími vodními zdroji

Investicemi a investičními příspěvky chceme podporovat udržitelné hospodaření s vodními zdroji, které by mělo být přizpůsobeno lokálním podmínkám. Technická řešení, osvědčené provozovatelské know-how a potřebné znalosti problematiky máme k dispozici. Zlepšení situace nedostatku vody lze dosáhnout pouze aktivním přístupem všech relevantních aktérů a silnými impulsy ze strany komunální správy. V tomto bodě musí veřejnost dané země Evropské unie pojmenovat oblasti aktivit a navrhnout řešení.

Voda je přírodní bohatství, které nejenom uspokojuje základní potřeby člověka. Voda je základem naší prosperity prostřednictvím zemědělství, komerčního rybolovu, výroby elektřiny, průmyslu, přepravy a cestovního ruchu. To však stále není všechno – voda je životně důležitá pro veškeré ekosystémy světa. A ty jsou z důvodu globální vodní krize ohroženy. Na první pohled se zdá, že Evropy se tento problém netýká, že nedostatek vody zde není znát. Kvalita evropských vod a evropské vodní hospodářství bohužel nejsou ani zdaleka uspokojivé. Zpráva Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) z roku 2009 potvrzuje³, že využívání vody v mnoha částech Evropy není udržitelné, a podává doporučení ohledně nového přístupu při nakládání s našimi vodními zdroji.

V Evropě se používá 44 procenta vody na výrobu energie, 24 procenta na zemědělství, 21 procento na veřejné zásobování vodou a 11 procent na průmysl. V jižní Evropě spotřebovává 60 procent celkového objemu vody zemědělství – v některých územích dokonce až 80 procent. Potřebujeme hospodářství, které bude šetřit nejen energií, ale i vodou. Proto je zapotřebí inteligentním řízením používání vody snížit její spotřebu, a zároveň přírodní vodní zdroje chránit cestou úpravy odpadních vod. Udržitelná výroba elektřiny v budoucnosti by spotřebu vody masivně snížila. Efektivní využívání vody ale zahrnuje i navýšení výkonnosti vodovodních vedení a redukování ztrát vody mezi zařízeními na úpravu pitné vody a vodovodním kohoutkem na minimum. V některých částech Evropy činí ztráta

³ viz European Environmental (EEA), Report No. 2/2009 „Water resources across Europe – confronting water scarcity and drought“. Copenhagen 2009

vody způsobená netěsností potrubí více než 40 procent celkové spotřeby vody. Těmto ztrátám lze zabránit používáním moderních elektronických přístrojů s efektivní detekcí netěsnosti.

Ve spotřebě vody zaznamenáváme v Evropě pokles. Přesto je v mnoha městech a obcích nutné mnohé změnit. Také zavlažování v zemědělství skýtá vysoký potenciál úspor, například širším využíváním kapkového zavlažování. V domácnostech a podnicích lze navíc používáním elektronických přístrojů provádět lepší kontrolu spotřeby vody.

Ale pouze šetřit nestačí. Alternativou pro průmyslové využití může být využívání dešťové vody. Pro soukromé domácnosti však tento krok vyžaduje komplexní a spolehlivé oddělení potrubí užitkové a pitné vody. Další slibnou technologií je výroba pitné vody odsolováním vody mořské. Čtyřicet procent celosvětové populace žije ve vzdálenosti kratší než 70 km od pobřeží. Nová odsolovací zařízení jsou tedy v oblastech s nedostatkem vody další důležitou možností. Budoucí vývoj odsolovacích zařízení však bude záviset na tom, zda se průmyslu a provozovatelům podaří odsolit brakickou a mořskou vodu při dodržení cílů trvalé udržitelnosti za konkurenceschopných nákladů. Opětovné používání odpadních vod přesto zůstává pro oblasti s nedostatkem vody tím správným řešením. „Recyklaci odpadních vod“ se dosáhne znásobením hydrologického cyklu. Opětovně použité odpadní vody lze využívat pro zemědělské zavlažování, průmysl, a dokonce pro získávání pitné vody.

Celkové výdaje na podporu trvale udržitelného vodního hospodářství dosáhnou ročně 2 mld. eur.

3. Financování Marshallova plánu

V souvislostech masivní potřeby modernizace Evropy předložila konfederace DGB již ve „Čtyřbodovém programu“ z roku 2011 návrh na založení „Evropského fondu budoucnosti“ a jeho finanční vybavení, které umožní ve spolupráci s členskými státy činit investice v celé Evropě. Přitom není cílem stanovit kvótu dotací pro každou zemi, ale zajistit perspektivu Evropy jako celku. „Evropský fond budoucnosti“ má jako nová evropská instituce vybavená značným finančním objemem podléhat striktní kontrole stran Evropského parlamentu.

Z Fondu budoucnosti bychom financovali náš Marshallův plán, který je jako modernizační ofenziva desetiletým programem na roky 2013 až 2022.

„Evropský fond budoucnosti“ potřebuje evropské financování. V západní Evropě stojí 27 000 mld. eur finančního majetku proti klesajícímu počtu bezpečných a rentabilních investičních příležitostí. Státy snižují své zadlužení. Domácnosti se stále více dostávají do tíživé situace z důvodu rostoucích překérných forem zaměstnávání. Podniky snižují v prostředí ovládaném hospodářskou recesí objem investic a počet přijatých úvěrů. Bezpečné a dlouhodobé investiční příležitosti jsou v takovém prostředí atraktivní, i když jsou spojeny s velmi nízkými úroky. Tato situace přináší velkou šanci pro přesměrování stávajícího finančního kapitálu Evropy do investic do budoucna. Za tímto účelem by „Evropský fond budoucnosti“ emitoval podobně jako státy úročitelné obligace, které nazýváme „New Deal obligace“. Investoři tak dostanou dobrou a bezpečnou investiční příležitost, EU zajistí financování této modernizační ofenzivy.

Touto cestou by mohl „Evropský fond budoucnosti“ financovat roční potřebu investic emisí desetiletých „New Deal obligací“ spojených s ročním úročením. Tento závazek, který by Fond budoucnosti musel převzít sám, by bylo možné financovat z příjmů z daně z finančních transakcí. Evropská komise odhaduje roční příjmy z daně z finančních transakcí platné po celé EU na 57 miliard eur, pokud budou v souladu s jejím legislativním návrhem ze září 2011 od roku 2014 daněny akcie a obligace 0,1 procenta a deriváty 0,01 procenta. Není však zohledněn částečně vysoce spekulativní obchod s devizami, takže příjmy z FTT vycházejí výrazně nižší ve srovnání s návrhem evropských odborů, dle něhož podléhají ve všech zemích EU všechny transakce včetně obchodu s deriváty a devizami jednotné daňové sazbě 0,1 procenta. Generované příjmy by zde mohly dosáhnout dokonce 320 miliard. Přes tento příjmový potenciál jsme pro naše výpočty použili jako základ roční příjmy ve výši pouze 75, resp. 100 mld. eur, pokud by byla zavedena daň z finančních transakcí dle propočtů Komise ve všech státech EU, avšak s našimi podmínkami. Tím by mohl „Evropský fond budoucnosti“ financovat jak vzniklé závazky výplaty úroků, tak i snížit roční potřebu financování, a tím i objem emitovaných „New Deal obligací“.

Je nám jasné, že daň z finančních transakcí nebude možné zavést ze dne na den ve všech 27 členských státech. V současné době to plánuje pouze 12 zemí EU. Naším Marshallovým plánem ale

ukážeme stále skeptickým vládám některých zemí EU, že se zavedením FTT jsou spojeny ekonomické a ekologické výhody. To může zvýšit ochotu zemí k zavedení FTT, které potažmo povede ke zvýšení příjmové stránky. Pokud některé státy EU ani přes tyto výhody nezavedou daň z finančních transakcí, sníží se o jejich podíl nejen příjmy z FTT, ale i objem investic.

Příjmy z daně z finančních transakcí by financovaly úrokovou zátěž. Má-li úroková sazba „New Deal obligací“ zůstat co možná nejnižší, musí být „Evropský fond budoucnosti“ na finančních trzích ohodnocen jako solventní dlužník s vysokou bonitou. Zde je zapotřebí kromě jistých příjmů i dostatek vlastního kapitálu k ručení. Fond budoucnosti musí být vybaven dostatkem vlastního kapitálu. Vzhledem k tomu, že do dneška nesou na svých bedrech hlavní zátěž boje proti krizi výlučně daňoví poplatníci, resp. zaměstnanci, je na čase, aby se na jednorázovém financování kapitálového vybavení fondu začaly podílet skupiny majetných a bohatých.

Známe rozdílnou úpravu zdanění majetku v Evropě, která musí být východiskem dalších opatření. Pro Německo navrhujeme jednorázový majetkový odvod ve výši tří procent z veškerého soukromého majetku od 500 000 eur u svobodných a 1 mil. eur u oddaných, přičemž tento odvod bude ještě konkretizován. Z našeho pohledu je tato cesta spravedlivá, sociální a ekonomicky únosná. Díky takovému majetkovému odvodu lze kupříkladu jenom v Německu jednorázově získat mezi 50 až 70 mld. eur do „Evropského fondu budoucnosti“. Ostatní země EU by měly svým majetným a bohatým občanům rovněž uložit srovnatelná opatření. Tak by se mohlo v celé Evropě zmobilizovat mezi 200 až 250 mld. eur. Tím by byl Evropský fond budoucnosti vybaven dostatkem vlastních finančních prostředků a mohl být trhem považován za prvotřídního dlužníka a hradit za své „New Deal obligace“ nízké úroky. Do doby, nežli by se nashromáždily peníze od majetných, by mohl ESM nebo země eurozóny poskytnout příslušné záruky.

S tímto vlastním kapitálem by si fond mohl vyžádat podle přísných podmínek pro banky a investiční fondy finance ve výši minimálně 2 500 až 4 000 mld. eur. Výhodou pro investory je bezpečná možnost investice, výhodou pro fond je bezpečné a výhodné financování jeho výdajů. Tak by Evropský fond budoucnosti mohl emisí nových New Deal obligací zmobilizovat dostatečné prostředky pro investice v Evropě. Zapůjčené peníze mohou pak vyústit do investic dvěma způsoby – buď jako výhodný úvěr pro investora, anebo jako přímá investice. V prvním případě by musel příjemce úvěru hradit úroky a splátky do fondu. Ve druhém případě by musel fond financovat úroky a splátky sám z příjmů z daně z finančních transakcí.

V našem návrhu počítáme se dvěma po sobě následujícími fázemi financování a splácení, přičemž každá z nich by trvala deset let:

- Mezi lety 2013 až 2022 budou v desetileté fázi financování financovány investice emisí New Deal obligací. Příjmy z daně z finančních transakcí, které jsou plánovány ročně na 75 až 100 mld. eur, se budou využívat pouze na výplatu úroků a omezení úvěrové potřeby. Tím se omezí

průměrný úvěrový objem v této fázi na více než 180 mld. eur, i když náš Marshallův plán předpokládá roční investice ve výši 260 mld. eur. Je třeba poznamenat, že 100 mld. eur našich výdajů bude předáno v podobě výhodných úvěrů soukromým a veřejným investorům a vzniklé závazky úhrady úroků a budoucích splátek převezmou dlužníci. Zbývající závazky budou financovány z běžných příjmů z daně z finančních transakcí.

- Mezi lety 2023 až 2032 začne fáze splácení. Příjmy z daně z finančních transakcí se v těchto 10 letech budou používat rok od roku na klesající úrokovou zátěž a splácení. Příjmy od roku 2024 dokonce převýší roční náklady, a tak se až do úplného splacení v roce 2032 vytvoří kapitálová zásoba vyšší než 700 mld. eur, která bude moci být použita spolu s daní z finančních transakcí na budoucí investice.
- Finanční prostředky různých veřejných úvěrových institucí a rozvojových bank, jako je například Evropská investiční banka, Evropská banka pro obnovu a rozvoj nebo národní rozvojové banky jako KfW v Německu, CDC ve Francii, ICO ve Španělsku nebo CDP v Itálii by měly být ročně navyšovány o 100 mld. eur. Lze je použít na navýšení vlastního kapitálu rozvojových bank, a tím poskytnout bankám „delší páku“ na poskytování vyšších úvěrových objemů investorům. Pevně zakotvit a rozšířit by se měly etablované programy Evropské investiční banky zejména k financování projektů v oblasti obnovitelných zdrojů.
- K financování dlouhodobé modernizace veřejné správy, programů ERASMUS pro státní zaměstnance a úředníky apod. musí být dlouhodobě navýšen také rozpočet EU.

4. Makroekonomické efekty Marshallova plánu

Z našeho návrhu je zřejmé, že trvalá udržitelnost, růst, zaměstnanost a prosperita nejsou ve vzájemném protikladu. Navíc se jedná o záležitosti financovatelné. Majetným a bohatým se uloží daňový odvod. Současně se zmírní jejich problémy s investováním díky bezpečným úročitelným „New Deal obligacím“. Profitovat budou i pojišťovny, penzijní fondy a veřejní investoři. Na druhé straně zatížíme zdaněním především vysoce spekulativních finančních transakcí ty aktéry finančního trhu, kteří jsou v první řadě zodpovědní za největší finanční a hospodářskou krizi za posledních 80 let. Z příjmů z daně z finančních transakcí budou tedy profitovat nejenom ekologie, zaměstnanci, státy a reálná ekonomika, ale i ti investoři, kteří sázejí na bezpečné investice a nevelké příjmy z úroků.

Z tohoto programu by však profitovaly jenom ty země EU, které již zavedly daň z finančních transakcí.

Nezávisle na tom lze však konstatovat, že postavíme-li proti sobě průměrné roční náklady na náš program a úspory vyplývající z dovozu paliv, budou výsledkem nejenom nižší emise CO₂, ale i důležité odpoutání zásobování energií Evropy od dovozu paliv. Tím Evropa značně přispěje ke zmírnění celosvětové klimatické krize a stane se vzorem pro ostatní hospodářské regiony světa.

Propočty DIW potvrzují, „že v případě přechodu od referenčního scénáře s aktuálními politickými opatřeními (Current Policy Initiative) ke scénářům s nižšími emisemi CO₂ [...] se roční náklad na dovoz paliv sníží zhruba o 300 miliard eur, takže náklady na využívání energie celkově dokonce klesnou“ (Týdenní zpráva DIW č. 25/201 2).

Marshallův plán DGB obsahuje tedy rozhodující impulsy pro kvalitativní růst a nová a perspektivní pracovní místa. Navržené investice a investiční podpory ve výši 260 mld. eur ročně se totiž skládají ze 160 mld. eur přímých investic a investičních příspěvků a 100 mld. eur desetiletých výhodných úvěrů pro soukromé investory. Tato kombinace dlouhodobých výhodných úvěrů a investičních příspěvků by měla přinést impulsy pro další soukromé investice, a tím posunout kupředu celoplošnou soukromou modernizaci, která by s sebou přinesla další soukromé investice a roční impuls růstu ve výši celkem 400 mld. eur. To by odpovídalo dodatečnému růstovému impulsu ve výši více než tři procenta hrubého domácího produktu EU v roce 2011.

Vysoká růstová dynamika kráčí navíc ruku v ruce s pozitivními efekty pro zaměstnanost. Nahrazení dovozů ropy a plynu spojených s nižším počtem domácích pracovních míst nízkoemisním zásobováním energií, které vykazuje výrazně vyšší kvótu zaměstnanosti, dlouhodobě sníží počty nezaměstnaných, a tím uleví i rozpočtům zemí EU. Dlouhodobé efekty investic do nízkoemisního zásobování energií pro zaměstnanost jsou šestkrát až sedmkrát vyšší než výdaje na dovoz ropy a plynu (viz Tabulka 2). Velký počet pracovních míst vyžadují především infrastrukturní opatření a energetická sanace budov, resp. energeticky úsporné stavby.

Tabulka 1: Efekty dovozu ropy a plynu pro zaměstnanost ve srovnání s nízkoemisním zásobováním energií

FTE na 1 milion eur výdajů za*: (přímé a nepřímé efekty)			
Dovozy ropy a plynu		Nízkoemisní zásobování energiemi	
Ropa	2.4	Energetická účinnost	17
Plyn	3.6	Obnovitelné zdroje energie (větrná energie/fotovoltaika)	10-14
		Přepavní infrastruktura	16
FTE celkem (dovozy ropy a plynu)	6	FTE celkem (nízkoemisní zásobování energiemi)	43-47

Zdroj: DIW, týdenní zpráva č. 25, 2012

* Poznámka: vypočteno příkladmo pro Francii v roce 2009, odpovídá průměru EU 27

Naše investiční ofenziva do energetické sanace evropských ekonomik by v dlouhodobém horizontu přinesla 9 až 11 milionů perspektivních FTE. Perspektivní pracovní místa jsou nejlepším prostředkem v boji proti nezaměstnanosti, zejména pak mezi mladými.

Vysoký růst a vysoká úroveň zaměstnanosti jsou také nejlepším základem pro odbourávání dluhů a udržitelné hospodaření s rozpočtem. Z našeho programu budou profitovat státy EU dvojnásobně. Na jedné straně investice nebudou zatěžovat jejich rozpočty. Na druhé straně budou získávat dodatečné impulsy pro růst a zaměstnanost a mohou generovat výrazně vyšší přímé a nepřímé daňové zisky z daně ze mzdy, z přidané hodnoty, z podnikání, příjmů právnických osob i příspěvků na sociální zabezpečení a šetřit náklady spojené s nezaměstnaností.

To by tedy znamenalo, že z uvedených 400 mld. eur dodatečného HDP by plynuly dodatečné příjmy z daní ve výši 104 mld. eur. To však zdaleka není všechno. Růst totiž zajistí 56 mld. eur dodatečných příjmů z příspěvků na sociální zabezpečení. Navíc by se dosáhlo úspor 20 mld. eur z důvodu nižších

nákladů spojených s nezaměstnaností. Celkově by bylo dosaženo 180 mld. eur dodatečných příjmů a úspor, které by připadly ve prospěch jediné zemím EU.⁴

Dodatečný růst a daňové příjmy sníží kvótu zadlužení zemí EU za předpokladu, že dodatečné příjmy z daní nebudou použity na snížení daní pro bohaté a majetné. K tomu se mohou země EU smluvně zavázat.

V tomto programu spatřujeme nejlepší impuls nejenom pro způsob hospodaření, který bude šetřit přírodní zdroje, a zároveň podporovat prosperitu. Podaří se kromě toho snížit veřejné a soukromé zadlužení v Evropě. Detaily výpočtu jsou uvedeny níže.

⁴ Multiplikační efekty byly propočteny dle metodiky Evropské komise (viz EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE GENERAL ECONOMIC AND FINANCIAL AFFAIRS: NEW AND UPDATED BUDGETARY SENSITIVITIES FOR THE EU BUDGETARY SURVEILLANC (Information note for the Economic and Policy Committee), Brussels, 30 September 2005

Tabulka 2: Dlouhodobé průměrné náklady a užitek z Marshallova plánu na rok pro 27 států EU

Náklady na Marshallův plán		
Průměrná roční investice do změny evropské energetické koncepce	150	mld. eur
Další investice	110	mld. eur
Roční investice celkem	260	mld. eur
Užitek Marshallova plánu (růst, pracovní místa, příjmy, úspory atd.)		
Dodatečný růst hrubého domácího produktu	3	procenta
Dodatečný růstový impuls	400	mld. eur
Dodatečný počet FTE	9 až 11	milionů
Dodatečné daňové příjmy pro státy EU	104	mld. eur
Dodatečné příjmy z příspěvků na sociální zabezpečení	56	mld. eur
Dodatečné úspory nákladů spojených s nezaměstnaností	20	mld. eur
Průměrné roční úspory z dovozu paliv	300	mld. eur
Financování a splácení Marshallova plánu		
Průměrná roční emise „New Deal obligací“	180	mld. eur
Příjmy z daně z finančních transakcí	75-100	mld. eur
Splácení úvěrů soukromým a veřejným investorům	100	mld. eur

Objednávky brožur a materiálů DGB
podávejte
pouze prostřednictvím objednávkového
servisu online:
<https://www.dgb-bestellservice.de>

Objednávky pro zájemce bez přístupu
k internetu
směřujte pouze písemně na:
PrintNetwork pn GmbH
Stralauer Platz 33 – 34
10243 Berlin

Apply for our regularly published newsletters „klartext“ and „standpunkt“ (German language) at: <http://www.dgb.de/service/newsletter>

